

Lekéstük bár a kétszáz kürt közös hangját, a jajfalnál
 a torkokból, fohászokból világos lett, ki járulhat
 magát-hívón az élönél kiáltóbb kő elé – senki.
 Finom rezgés, hidegrázás – lehet nevezni fátumnak,
 örök kinnak – suhint ott meg. Egy aknán át (mi voltunk az)
 zuhog mélyebbre nálunk is a végső érv, amely múltat-
 jövőt egyképp töröl s tölt szét; le is rogytál, hogy átengedd
 – igaz, másutt: a préskertben – a tűzbölcsőt, hisz azt hullat
 pazarlómód, akarnokként. Ha ember nem, a föld vonzza
 netán? Vékony fedőkéreg alatt meg nem szilárdult mag?
 Az első ok? Az én fészke? Kakukktojás a kozmoszból?
 Vagy az kellett: megint kislány legyél – térden? Csak így sújthat,
 emelhet fel remény híján szivedből vett szülöttével?
 Pihés jószág; a két vállad között verdes... Hogy bámullak!
 Holott szörnyű kohó dajkálta, örvénylő, vöröslő hő,
 a templomholt hüvösségén is átizzó. – De hát úgy hat
 ez együtt, mint mikor párnán a váltóláz dobál; fejtől
 apád, lábtól anyád őriz; simít, suttog: „Ne félj, szunnyad
 a háborgás. Mi keltettük.” Feleszmélsz s egyre látod még –:
 Akár üstben gyerekest főtt, amit hívtunk világunknak.

Pacskovszki Zsolt

PETROVICS

Petrovics, nyújtotta felém a kezét. Borostás volt, csöszzagú, a homlokán vízcseppek csillogtak. Mivel haboztam a kézfogással, halkan, valahová fölém bámulva hozzátette: Amszterdamból jövök. A Vígh Noémitól kaptam meg a címeteket.

Akkor, mondtam bizonytalanul, gyere be. A Vígh Noémitól?

A földre eresztette a hátizsákját, amelynek az alja tele volt agyonpréselődött fűszákkal, kiráncigált belőle egy mocskos, zöld-fehér csikos törülközőt, és gyorsan besurrant a nappaliba. Mire visszaültem a székemre, már az ablak előtt állt, a fejét törölgette. Kint vigasztalanul csepergett az eső; a Jugurthát bámulta az orrát szívogatva, a vietnami éttermet az utca túloldalán. A konyha feletti szinten éppen kidugta a fejét a tulajdonos lánya, Stéphanie: a fogát mosta, indulnia kellett iskolába – a szeme megakadt Petrovicson, hunyorogva, a fogkefét a szája közé harapva rámeredt, majd gyorsan becsukta az ablakot.

Éppen kávézom. Megreszeltem a torkomat. Csináljak neked is egyet?

Petrovics hanyagul a radiátorra dobta a törülközőt, s mielőtt leült volna M. székére, kihúzott egy szál cigarettát az asztalon heverő dobozból. Nescafé? Nem, akkor inkább nem. Rágyújtott, töprengő arccal, mintha a helyzetét latolgatná, elrázta a gyufát, aztán

kettétörte, s az egyik darabját hosszában is kettéhasította, hogy kipiszkálja vele a koszt a körmei alól. Ásított, a fogai között nyálhúrok feszültek meg. Húvös van itt. Mióta esik?, dörzsölte meg a karját.

Még csak egy hete. Felálltam, az asztalra raktam a bögrémet. M. hamarosan itt lesz, néztem rá. Majd vele beszéld meg, hogy mi legyen a kulcsokkal. Nekem most el kellennem.

Jó, addig majd haját mosok, bólított a hamutartó felé pöckölve a gyufadarabot. Csak nincs samponom.

Az avenue Volders közepén, amely ferdén ereszkedik a Porte de Hal metrómegálló felé, megpillantottam M.-et: a péktől hátrált éppen ki, a hóna alatt egy arab kenyérrel.

Megjött Petrovics, fogtam meg a könyökét.

Megrezzent, értetlenül bámult rám.

Ne mondd, hogy te sem ismered. Egy Vígh Noémi nevű lány adta meg neki a címkémet...

Miféle Vígh Noémi?, kérdezte.

Néhány órával később utánam jött az egyetemre; kikölcsönzött egy belga regényt, aztán a hidegen ömlő esőben átrohantunk omlettet enni a szemközti épület egyik kávézójába. Petrovics egy kicsit megsértődött, lihegte futás közben, amikor megkérte rá, hogy ne használjon túl sok meleg vizet, mert rettenetesen drága – húsz percen át zuhanyzott, és utána alig lehetett látni a gőztől a fürdőszobában.

Most hol van?

Elment a Midihez kulcsot másoltatni.

Szóltalanul, tűnődve ettük az omlettet; majd este beszélék vele, mondtam végül. Talán a legjobb lesz nyíltan. De hiába várakoztunk csaknem sötétedésig, Petrovics nem került elő, csak egy foszlott huzatú, esőtől nyirkos matrac utalt arra, hogy több napig maradni szándékszik: a nappali közepére fektette, s széthányta körülötte a ruháit. Menjünk, mondtam, amikor M., aki idegesen járkált fel-alá a lakásban, a fürdőszobában, a mosdókagyló feletti polcon végre ráakadt a lakáskulcsára.

Mint minden este, bebusoztunk a város szívébe, de a rossz idő miatt alig lézengtek emberek az utcán; hideg tengeri szél csapkodott, megborzolva a tócsák felszínét. A Dolle Molban, a „Bolond Vakond” nevű sörözőben gubbasztottunk, egyre álmosabban és csüggedtebben: sem ismeretlen arcok nem nyitottak be, sem a Vörös Egér társasága nem tűnt fel, akibe M. talán őszintén, talán jobb híján szerelmes volt; blues szólt, az egyik asztalnál a bolgár festő sakkozott egy szivaracsonkot rágcsáló öreg flamanddal, a szemközti sarokban pedig ott ült könyvvel a kezében az Olvasó, egy orosz vonású, kecskeszakállas fiú, aki soha nem mosolygott; időnként komoran felénk sandított, aztán visszatemetkezett a regényébe. Éjfél körül mentünk haza, az utolsó busszal, miután még ettünk egy pitát a görögök utcájában.

Petrovicsnak nem volt semmi nyoma.

Másnap kora reggel, amikor a fürdőszobába indultam, ott ült a nappaliban a székekemen, s gyűrött, de derús arccal nescafét kortyolgatott egy vizespohárból. Megrendeltem a jó időt. Voilà!, mutatott az ablakra.

Feszélyezett, ideges hangulatban reggeliztünk.

Csak tudnám, mitől vagytok ilyen savanyúak, rázogatta meg a fejét, majd nagyot harapva egy croissant-ból, teli szájjal folytatta: Még semmi rossz nem történt veletek, gyönyörű az idő, ti meg mégis odavagytok. Nem így kellene kezdeni egy napot.

M. halkán megkérdezte tőle, hogy meddig kíván Brüsszelben maradni.

Még nem tudom, vonta meg a vállát Petrovics. Egyelőre tetszik itt nekem. Arcát a függőnyt kettéhasító fénysugárba tartva, csukott szemmel ette tovább a croissant-t.

Máskor azért feltörölhetnéd magad után a vizet, ha fürdesz, mondtam. Meg az sem ártana, ha beadnál valamennyit a kajapénzbe.

Jó, persze. Nem nyitotta ki a szemét. De eléggé le vagyok égve. Amszterdam nem valami olcsó hely.

Az egyetemen, a könyvtár folyosóján Iris Debaube-ba botlottam. Jázminillata volt, könnyű, fehér vászonruhát viselt, ami félig fedetlenül hagyta a mellét; mégsem tudott eljönni a múlt hétvégén, monda, egy barátját látogatta meg Liège-ben. És most hétvégén? Vagy hét közben, valamelyik este? Nem, sajnos nem: sürgősen írnia kell egy cikket egy bohócról. Hagytam, hogy továbbmenjen, mosolyogtam, de a gyomrom összeszorult: túl szép volt, túl szép a sok Brueghel-arc között.

Talán az a baj, mondtam, hogy a város fele idegen. Miért lennének kíváncsiak két újabbra? Ránk. Ez nem Budapest.

De ő szólított meg téged, nem?, nézett rám csodálkozva M. Azt mondtad, meghívott ebédelni.

A vállamat vonogattam. „A dinnyébe és a nőbe nem látni bele.” Olasz közmondás.

Este kiültünk a Grand' Place-ra; a kövön elnyúlva báméskodtunk, egy kis üveg Hotsputt kortyolgatva. Az eső már felszáradt, a tisztára mosott aranyozott homlokzatok derűsen fénylettek az esti kivilágításban, és a tér megtelt a vakujukat villogtató japán turistákkal és fiatalokkal: egy hangos, magamutogató álművészekből álló társaság közepén ott nevetgélt a Vörös Egér: részeg volt. Most nem tetszik, menjünk valamerre, monda M. a fejét csóválgatva, amikor kiürült a whiskysüvegünk.

A Dolle Molból lárma szűrődött ki. Benyitottam, s a benti hangulattól feldobódva, mosolyogva a pulthoz indultam volna, de a helyiség közepén M. megállított, és az egyik asztal felé mutatott a hüvelykujjával. Csak ekkor vettem észre Petrovicsot. Egy nagy mellű, kicsi szőke lány fülét csiklandozgatta a nyelvével, aki hátravetette a fejét, a szája nyitva volt, a mellkasát pedig görcsösen rázta a nevetés. Továbbmentem, de alig múlhatott el egy perc, Petrovics a vállamra eresztette a tenyerét, és mintha megérezte volna, hogy miről suttogunk (éppen azon tűnődtünk a pult előtt, hogy ne menjünk-e át az Au Basseurbe, míg ő a Molban van), megkérdezte, hol leszünk, a szőke lány ugyanis nem az esete, és valószínűleg hamar le fogja rázni magáról.

Talán a Sudben, feleltem a padlót hámulva.

Remek, monda, tegnap már jártam ott.

Rákaptam a tekintetemet, valami féltékenységhez hasonló érzés rohant meg, mint-ha elvettek volna tőlem valamit – tompa dühvel méregettem mosolygó arcát, de állta a pillantásomat.

Végül valóban elmentünk. Mialatt Petrovics a mosdóban volt, feltűnt a Kínai, hogy összeszedje az ismerőseit, és áthívja őket a Windowsba, amelyet kibérelt egy társaság (valakinek a születésnapját ünnepelték, nem tudtuk meg, kiét); némi habozás után, egy közös sörözés emlékére való tekintettel nekünk is odaszólt. Petrovics szerencsére valószínűleg nemcsak könnyített magán, de kezet is mosott.

Zöld fények, lüktető szamba: *Ela não gosta de mim, ela não gosta de mim...*, táncoló, kiabáló, ájultan heverő alakok – a dobogó szélén egy molett, szeplős lány üdögélt, nyúlós pizzát rágcsált, és egyenesen a szemembe bámult. Mire végigszívtam egy cigarettát, ő is lenyelte az utolsó falatokat: álmatagon nézte, ahogy közeledem feléje. Táncolunk?, hajoltam oda hozzá.

A szeme csodálkozva összehúzódott, a szája szétnyílt: feltárta előttem ezüstösen csillogó fogszabályzóját, majd megrázta a fejét. Ne haragudjak, vár valakire. De akkor miért bámult úgy rám? Ő? Nem bámult: rövidlátó.

Petrovics, amikor reggel hazakeveredett, nem említette, hogy keresett-e bennünket a Sudben; azt hiszem, még mindig részeg vagyok, vágódott végig nevetve a matracán, aztán, már félálomban, megkért bennünket, hogy lehetőleg ne üssünk túl nagy zajt.

Délután kettőkor még mindig aludt. A leveleket azonban felhozta, az egyik, amelyik nekem jött Skóciából, Z.-tól, egy Edinburghban tanuló barátatómtól, fel volt bontva.

Na, most már elég, csaptam dühösen az asztalra a borítékot, és rugdosni kezdtem a matracot.

Petrovics felnyögött álmában, lassan kinyitotta a szemét. Nem ő tépte fel a levelet, az már így érkezett, mondta náthás hangon, majd szinte minden átmenet nélkül, az órájára pillantva megkérdezte, nem akar-e valamelyikünk elstoppolni vele Oostendébe, a tengerhez.

Nem, mondtam. És czentül, légy szíves, ne a mi kenyereinket zabáld.

Petrovics összehúzta a szemét, de a tekintetében nem volt sem sértődöttség, sem vád; halkán megkérdezte, hogy egy nescafét azért ihatna-e még.

Nem!, válaszoltam ingerülten.

Végigültem egy iskolás, bosszantó irodalomtörténet-előadást (döbbszent bámultam, amikor Kafka és Joyce nevét fel kellett írni a táblára), majd a könyvtár, a salátabár, az étterem, a kávézók – sehol nem bírtam megmaradni negyedóránál tovább. A fér-fivécében, az egyik piszoár felett a falfirka:

„A VILÁGNAK BEALKONYULT.
MÁR CSAK EGYETLEN IGAZI DOLOG VAN:
ITT TARTOD A KEZEDBEN”

– elkínzott mosollyal húztam le a sliccemet.

Éjszaka rövid időre fényjáték táncolt végig a Grand' Place épületein, amelyet a *Hattyúk tava* zenéjére komponáltak. Petrovics percek óta a közelünkben körözött, bele-belebámulva a földön üldögélő elragadtatott turisták árnyék borította arcába; végül odaaraszolt hozzánk, de csak állt furcsán-szóltanul mellettem, a mutatóujjával a homlokát dörzsölgetve. Rettenetesen sajnálja, szólalt meg végül, de elhagyta valahol a walkmanemet, amit délután magával vitt Oostendébe – talán akkor csúsztatott ki a nadrágja zsebéből, amikor a fövényen napozott.

Éreztem, hogy a vér lassan előnti az agyamat; felugrottam, két kézzel galléron ragadtam Petrovicsot, és durván a földre löktem.

Eladtad, ugye, ordítottam az arcába, miközben a gyomrába térdelve fojtogatni kezdtem a nyakát; a turisták ijedten kapták felénk a fejüket. Egy hete vettem, te állat, egy hete...

Petrovics egyáltalán nem védekezett, szomorúan pislogva bámult a szemembe – kénytelen voltam elereszteni, mielőtt még valóban megfullad. A fejemet rázogattva, a dühtől remegve keringtem körülötte.

Különös, motyogta, amikor egy pillanatra elhallgatott a zene.

Micsoda? – A cipőm orra a nyaka mellett, a talpam még mindig remegett.

Becsukta a szemét, kinyitotta, a szája sarkába mintha mosoly íródott volna ki. Semmi. Azon tűnődöm, vajon létezhet-e még egy bolygó, ahol játszanak komolyzenét.

Megütközve néztem őt, majd az eget: zöld, kékeslilás felhők úsztak el felettünk; az épületek homlokzatát vörös színbe borították a reflektorok. A turisták tapsoltak.

Amikor kialudtak a fények, néhány másodpercig sötét maradt a tér. Petrovics felült, és felém nyújtotta a kezét: Ha gondolod, meghívlak benneteket egy sörre –

Petrovics délben felhozott egy flamand lányt, mondta M. másnap a könyvtárban. A te. Idegesen fordultam feléje: nem fejezte be a mondatot.

Otthon vacsoráztam, hideget; M. kiment az erkélyre, hogy válaszoljon a Jugurtha fölül kitaró kiáltozásra. Stéphanie szülei elutaztak, s most átjött két osztálytársával, egy benini származású, Sarah nevű néger lánnyal meg egy másik vietnami-belgával (Françoise?). Narancslét ittak. M. kedvesen, kissé ironikusan próbált válaszolgatni a kérdéseikre – én unatkoztam, fejletlen testüket méregettem. Csaknem tizenhét évesek? Amikor váratlanul, erős alkoholszagot árasztva beállított Petrovics, és alig vetve egy pillantást a lányokra, halkán megkérdezte, hogy kimennék-e vele egy kicsit az erkélyre, bár kelletlenül bólintottam, valójában némi megkönnyebbüléssel tápázkodtam fel.

Nem tudtam, hogy a kiscsoportosokra buktok, bökött hátra, a szoba felé a fejével. Aztán látva, hogy nem vagyok vicces kedvemben, és félrehúszom a számat, békítően a vállamra ejtette a kezét (a kézfejen friss heg sötétlett): Na, nem rosszindulatúan mondtam. Mosolygott, és a bőrkabátja belső zsebéből igyekezett kigyömöszölni valami fekete tárgyat: egy agyonkarcolt, használt SANYO walkmant. Kárpótlásul..., mondta.

Aztán megkérdezte, jártam-e Angliában. Abban bízva, hogy a szigetre készül, izgalmasnak festettem le neki az éjszakai Londont, pubokról, a Victoria Station mellett verseket szavaló négerekről, a fekete taxikról meséltem neki, egy fiúról, aki, miközben szorosán átölelt tánc közben egy szőke lányt egy bárban, észrevétlenül egy levelet csúsztatott egy félvér lány hóna alá. Azt hiszem, tetszene neked.

Petrovics hunyorogva, derűsen figyelte a Jugurtha teraszán vacsorázókat. Leme-gyünk mozogni egy kicsit?, szólalt meg. Találtam egy labdát, ahogy jöttem hazafelé.

Majd talán később. Most megsértődnének a lányok.

Ugyan, legyintett. Hadd nyugtalanodjanak egy kicsit.

A hold, a csillagok fényét magába nyelte a dróttal elkerített betonpálya, amely mintegy százalépsnyire volt a házunktól; nappal arab fiatalok lézengtek rajta. Mivel nem láttunk tíz méternél messzebbre, némi passzolgatás után Petrovics beállt az egyik kapuba, én pedig heteseket kezdtem rugdalni neki. A harmadik vagy negyedik lövés elzúgott a kapu, a drótkerítés felett, és bár minden zugot átkutattunk, még a közelben parkoló kocsik alá is benéztünk, egyszerűen nem akadtunk a labda nyomára.

Nem baj, hagyjad. Petrovics hanyatt feküdt a pálya mögötti posta kicsi téglapépületét övező pázsiton, s a fejét a karjára döntve, sóhajtozva fürkészsgette az égboltot. Ha akard, menj csak vissza, mondta. Én még maradok egy kicsit.

Leültem melléje, átkulcsoltam a térdemet a kezemmel, a háztetők fölé bámultam. Csaknem telihold volt; Petrovics meggyújtott két cigarettát, és miután odanyújtotta nekem az egyiket, váratlanul őszinte, komoly hangon kezdett beszélni. Elmondta, hogy az MTI-nél dolgozott, de nemrégiben „eltanácsolták”, pontosan két nappal azután, hogy a barátnőjét elgázolta egy mentőautó. A lány, hiába volt ott a mentőorvos, néhány óra múlva belehalt a sérüléseibe. Víg Noéminak hívták. Azóta, mondta, egyszerűen sehol sem találja a helyét. Megfordult a fejében, hogy leköltözik vidékre, a szüleihez, de néhány nyugodt nap után elkezdett unatkozni: hiányoztak az ingerek, a metrókon, buszokon utazó ismeretlen lányok tekintetei, az aluljárók zsvajva, a mozik, a hajnalig nyitva tartó sörözők, az úttesten araszoló éjszakai locsolókocsik...

Másnap reggel némi neheztelést olvastam ki M. szeméből, ahogy belépett a konyhába; morgott valamit köszönés helyett, majd sóhajtozva a hűtőszekrényben kezdett turkálni – a radiátornak támaszkodva vártam, hogy felforrjon a víz a nescaféhoz.

Meddig maradtak a lányok?, kérdeztem.

M. nem felelt; a rohadt életbe, egyenszedett fel: Petrovics, aki már kora hajnalban elment valahová, megette a holland sajtját.

Némileg megkönnyebbültem, amikor a reggelinél közölte, hogy fáj a feje, és inkább nem jön az asznapi órákra: lelki furdalásom lett volna, ha megint együtt lát Petroviccsal, aki szeretett volna körülnézni egy kicsit a Campusban, és délutánra találkozót beszéltem meg vele.

Fél kettőkor ért véget az utolsó előadásom: még volt egy félórám, hogy megebédjek, vagy talán több is, Petrovics valószínűleg késni fog, gondoltam. Miközben a Croque Monsieur-mre vártam a salátabárban, az egyik asztalnál megpillantottam Irist: a barátnőjével, Geneviève-vel ebédelt. Haboztam, hogy ne üljek-e oda hozzájuk öt-hat dobozos sörrel, amelyeknek a felét még a Croque előtt meginnám, két korty között a belgákat becsmélve, de végül sikerült elfojtanom magamban a rombolási vágyat: egy üveg ásványvizet választottam.

Szabad?

Geneviève elpirult, gyorsabban kezdett enni, eszébe jutott, mondta kisvártatva, hogy fel kell adnia egy levelet a postán. Elkísérjlek?, kérdezte Iris Debaue nyugodt hangon. Meglepetten kaptam fel a fejemet; letettem a villámat.

Miért vagy ilyen gyáva?, mondtam. Kérdőn, összehúzott szemmel nézett rám. „Az embernek mindenekelőtt bátorságra van szüksége ahhoz, hogy önmaga legyen”, folytattam, s most alig feszélyezett, hogy már megint idézeteket ráncigálok elő. Milan Kundera.

Geneviève zavartan felállt, és a hulladékgyűjtő felé sompolygott.

Iris Debaue őt követte a tekintetével. Haza kellene menned, mondta halkán. Neked Budapesten a helyed.

Nem futottam utána.

A Spa langyos volt. Le fogom inni magamat Petroviccsal, gondoltam. És azután – és azután?

Negyed négyig maradtam a salátabárban. Akkor tettem egy kört, benéztem az összes kávézóba, végigjártam a folyosókat.

Iris már nem volt a könyvtárban.

A tenger felől sötét felhők közeledtek alattomosan. Odatartottam az arcomat a csapkodó szélnek –

Elment, mondta M.

Mi?

Megtorpantam az ajtónyílásban, ledobtam a táskámat, a matracot bámultam. Csak egy lyukas, mocskos pamutzokni hevert rajta, a többi ruha, a hátizsák eltűnt.

Egy órával ezelőtt. M. megigazította a homlokán a feje köré csavart törülközőt, és maga elé húzott két üveg Duvelt.

Szóval... elment.

Miközben leereszkedtem a székemre, találkozott a tekintetünk. Hosszasan méregettük egymást, aztán M. elkapta a szemét, ivott egy kortyot, felállt.

Néztem, ahogy az ablakhoz megy, ahogy a radiátorra dobja a törülközőt, és kifelé bámul, valahová a Jugurtha fölé.

Amikor a törülköző lassan a földre csúszott, hirtelen fülledt levegő árasztotta el a szobát, és kint vadul locsogni kezdett az eső –

P. S. Bár a kulcsmásolatot magával vitte, Petrovics nem állított be többé hozzánk. Londonba ment, ahonnan két-három nap után továbbutazott Skóciába, s a barátnőm nyakán élt, míg Z. ki nem hajította. Mi hazajöttünk M.-mel, amikor letelt a fél évre szóló ösztöndíjunk. Hamarosan kedves levelet kaptam Iristól. Közömbös hangon válaszoltam rá. Néhány hét múlva az egyetem uszodájában megismerkedtem egy Vigh Noémi nevű lánnyal. Orvosi javaslatra kezdett el úszni; lassan teljesen felépül a balcsontéből.

Szabó Szilárd

„ÚGY PRÓBÁLJA...”

Úgy próbálja megközelíteni
a pozitívát, negatív irányból,
mintha mondana valamit a tárgyról,
amit igyekszik elfelejteni,

és mert úgyis elhull, felejtethi,
ha már, hogy őrizze, kivett a tárgyból
csak annyit, amennyit tud az irányról:
e maradékkal közelítheti.

Az üres tüköropozíciók
haszna a táv, középen átmenettel
a magon, mely vonz, majd továbbbereszt.

A didaktikus magyarázatok
hiányát őrzi itt a gondolatjel,
s szemben az egyenlőszárú kereszt.

„KÉPZELHETŐ VAJON...”

Képzeltető vajon egy olyan élet,
amely annyira irracionális,
hogy ha valamihez rögzülne, máris
tagadni kezdi a pusztaság kísérlet?